

400–lecie ślubu Hansa Schaffgotscha z Barbarą

400 Jahre Hochzeit von Hans Schaffgotsch mit Barbara

Wiadomości: Region

Poniedziałek, 2 listopada 2020, 7:02

Autor: Stanisław Firszt

Uczta na dworze książąt cieszyńskich. Tak mógł wyglądać ślub na zamku w Legnicy/fot. Ein Festmahl am Hof der Herzöge von Cieszyn. So könnte eine Hochzeit auf dem Schloss in Legnica aussehen

Internet

Fot. Archiwum S. Firszta

Dokładnie 400. lat temu ród Schaffgotschów poprzez ślub Hansa Ulryka Schaffgotscha z Barbarą Agnieszką - księżniczką z rodu Piastów umocnił znacząco swoją pozycję na Śląsku należącym wówczas do Królestwa Czeskiego wchodzącego w skład Cesarstwa Habsburgów.

Vor genau 400 Jahren hat die Familie Schaffgotsch durch die Hochzeit von Hans Ulrich Schaffgotsch mit Barbara Agnieszka, Prinzessin des Piastengeschlechts, ihre Stellung im damals zum Königreich Böhmen gehörenden Schlesien, das zum Habsburger Reich gehörte, deutlich gestärkt.

Wszystko zaczęło się latem 1617 roku kiedy 22-letni Hans Ulryk Schaffgotsch, pan na zamkach Chojnik i Gryf, właściciel Kowar, Żmigrodu, Prusic itd., wolny pan stanowy Żmigrodu urządził na zamku Gryf duży turniej rycerski uświetniony występami muzycznymi i teatralnymi. Na to widowisko i jednocześnie wspaniałą zabawę zaproszono wielu gości, m.in. kuzynów i kuzynki z rodu Schaffgotschów, a także znajomych i przyjaciół z innych śląskich rodów oraz rodzinę z rodu Hohenzollernów i ostatnich przedstawicieli książęcego rodu Piastów: Jana Christiana z żoną Dorotą Sybillą, Jerzego Rudolfa i ich rodzoną siostrę 24 letnią Barbarę Agnieszkę.

Alles begann im Sommer 1617, als der 22-jährige Hans Ulryk Schaffgotsch, der Herr auf den Burgen Chojnik und Gryf, der Besitzer von Kowary, Żmigród, Prusice usw., der freie Staatsherr von Żmigród, ein großes Ritterturnier auf der Burg Gryf mit musikalischen und theatralischen Darbietungen veranstaltete. Viele Gäste waren zu dieser Schau eingeladen und gleichzeitig ein großer Spaß, darunter Cousins und Cousinen aus der Familie Schaffgotsch, aber auch Freunde und Bekannte aus anderen schlesischen Familien sowie die Familie aus der Hohenzollern-Familie und der letzte Vertreter des Piastengeschlechts: Jan Christian.

Kilkudniowy turniej, któremu towarzyszyły ucztę i tańce, dały możliwość bliższego poznania się uczestników tego wydarzenia towarzyskiego. I właśnie wtedy Hans Ulryk Schaffgotsch zwrócił uwagę na ładną i atrakcyjną księżniczkę piastowską, córkę księcia brzeskiego Joachima Fryderyka, wnuczkę księcia brzeskiego Jerzego II i Barbary Hohenzollern (córka elektora brandenburskiego Joachima II Hektora).

Einige Tage des Turniers, begleitet von Festen und Tänzten, boten die Gelegenheit, die Teilnehmer dieses gesellschaftlichen Ereignisses näher kennen zu lernen. Damals lenkte Hans Ulrich Schaffgotsch die Aufmerksamkeit auf die hübsche und attraktive Piastenprinzessin, Tochter des Brester Prinzen Joachim Friedrich, Enkelin des Prinzen von Brest Georg II. und Barbara Hohenzollern (Tochter des brandenburgischen Kurfürsten Joachim II.)

Barbara Agnieszka (imię odziedziczyła po babce) była doskonałą partią. Oba rody Piastów i Schaffgotschów miały już dość ścisłe powiązania rodzinne z Hohenzollernami, a związki dynastyczne znacznie wzmacniały wszystkie te rody. Piastowie, Schaffgotschowie i Hohenzollernowie od 1 poł XVI wieku przeszli na protestantyzm, z tym, że Hohenzollernowie związali się z kalwinizmem, a za ich przykładem w 1614 roku zrobili to Piastowie. Nie wykluczało to związków małżeńskich między nimi i luteranami. Hans Ulryk Schaffgotsch rozpoczął starania o rękę dwa lata starszej wybranki ze znakomitego rodu Piastów. Wzmocniłoby to pozycję rosnącego w siłę rodu Schaffgotschów i pozwoliłoby mu nawiązać do najstarszych dziejów Śląska. Ród Piastów był bardzo ważny dla Schaffgotschów, którzy w XIII i XIV wieku służyli mu i to właśnie jemu zawdzięczali swoją pozycję, a teraz stawaliby się ich powinowatymi.

Barbara Agnieszka (der Name, den sie von ihrer Großmutter geerbt hat) war eine perfekte Party. Beide Familien der Piasten und Schaffgotschs hatten bereits recht enge familiäre Bindungen zu den Hohenzollern, und die dynastischen Bindungen stärkten alle diese Familien erheblich. Die Piasten, Schaffgotschs und Hohenzollern konvertierten ab der 1. Hälfte des 16. Jahrhunderts zum Protestantismus, nur dass die Hohenzollern mit dem Calvinismus in

Verbindung gebracht wurden und die Piasten 1614 ihrem Beispiel folgten. Dies schloss Ehen zwischen ihnen und Lutheranern nicht aus. Hans Ulrich Schaffgotsch begann, die Hand einer zwei Jahre älteren Frau aus der hervorragenden Piastenfamilie zu suchen. Es würde die Position der immer stärker werdenden Familie Schaffgotsch stärken und ihm erlauben, auf die älteste Geschichte Schlesiens zu verweisen. Die Piastendynastie war für die Schaffgotschs, die ihm im 13. und 14. Jahrhundert dienten, sehr wichtig, und ihm verdankten sie ihre Stellung und sollten nun zu ihrer Verwandtschaft werden.

Z pewnością młodzi Barbara i Hans (Jan) spotykali się przy okazji balów, świąt i okazjonalnych uroczystości. Trwało to dwa lata. Kontakty te zintensyfikowały się na wiosnę 1618 roku - w czasie, gdy wybuchło powstanie anty habsburskie, co dało początek wojnie trzydziestoletniej. W lecie tegoż roku stany śląskie udzieliły poparcia powstańcom. Zrobili to też Piastowie i Schaffgotschowie. Snuto wielkie plany polityczne, w tym oderwanie Śląska od Cesarstwa, a być może w przyszłości od Królestwa Czeskiego i zbliżenie się do Rzeczypospolitej. Być może wypadki te miały jakiś wpływ na przyspieszenie połączenia rodów Piastów i Schaffgotschów.

Sicherlich trafen sich die junge Barbara und Hans (John) anlässlich von Bällen, Feiertagen und gelegentlichen Feiern. Dies dauerte zwei Jahre. Diese Kontakte intensivierten sich im Frühjahr 1618 - zum Zeitpunkt des Ausbruchs des habsburgischen Aufstandes, der den Dreißigjährigen Krieg auslöste. Im Sommer desselben Jahres unterstützten die schlesischen Staaten die Aufständischen. Das taten auch die Piasten und Schaffgotschs. Es gab große politische Pläne, darunter die Abtrennung Schlesiens vom Kaiserreich und vielleicht in Zukunft vom tschechischen Königreich und die Annäherung an die Republik. Vielleicht hatten diese Ereignisse einen gewissen Einfluss auf die Beschleunigung der Fusion der Familien Piast und Schaffgotsch.

Już 18 października 1620 roku w kancelarii księżęcej na zamku w Legnicy podpisana została umowa małżeńska Barbary Agnieszki z Hansem Ulrykiem Schaffgotschem. Przez dwa tygodnie trwały przygotowania do ślubu, szykowano uroczystość i zapraszano gości. Ślub odbył się na zamku w Legnicy 31 października 1620 roku. Panna młoda Barbara Agnieszka, księżniczka brzesko-legnicka z rodu Piastów miała wówczas 27 lat. Jej rodzice niestety już nie żyli. Hans Ulryk Schaffgotsch, jej wybranek, miał wówczas 25 lat i jego rodzice również nie żyli.

Bereits am 18. Oktober 1620 wurde im Herzogamt auf dem Schloss in Legnica ein Ehevertrag zwischen Barbara Agnieszka und Hans Ulryk Schaffgotsch unterzeichnet. Zwei Wochen lang fanden die Vorbereitungen für die Hochzeit statt, die Zeremonie wurde vorbereitet und Gäste wurden eingeladen. Die Hochzeit fand am 31. Oktober 1620 auf der Burg in Legnica statt. Die Braut Barbara Agnieszka, Fürstin von Brzeg und Legnica aus der Piastendynastie, war zu diesem Zeitpunkt 27 Jahre alt. Leider waren ihre Eltern bereits tot. Hans Ulrich Schaffgotsch, ihr Auserwählter, war zu diesem Zeitpunkt 25 Jahre alt, und seine Eltern waren ebenfalls tot.

Ze strony Barbary Agnieszki w zaślubinach udział wzięli: 29 letni jej starszy brat Jan Christian książę Brzegu z małżonką 30-letnią Dorotą Sybillą z d. Hohenzollern i ich dzieci: 9 letni Jerzy III, 4 letni Ludwik IV, 3 letni Rudolf, 2 letni Christian i półroczna Sybilla Małgorzata (małżeństwo to miało łącznie 13 dzieci, a Jan Christian z drugą żoną miał później jeszcze 7 dzieci); oraz 25-letni młodszy ukochany brat Barbary Agnieszki, książę legnicki Jerzy Rudolf, bibliofil, kolekcjoner i poeta. Znaczącymi gośćmi ze strony pana młodego byli:

jego 26 letnia siostra Magdalena z mężem Zygrydem baronem von Kiettliz, 33 letni kuzyn Gotard z Płakowic, 23 letni kuzyn Wolf II Bernard z Radomierza, dwóch synów Hansa III Krzysztofa, Piotr Krzysztof i Gotard z Raszowa (tydzień później zginął w bitwie pod Białą Górą) i być może 60 letni Daniel Schaffgotsch z zamku Bolczów i Janowic Wielkich, syn Wolfa I Jerzego z Bolczowa. W uroczystościach brała też udział, późniejsza powierniczka Barbary Agnieszki, Anna Urszula Hohenzollern, córka Eleonory von Promnitz, druga żona hrabiego Hohenzollern-Haigerloch, przyrodnia siostra Hansa Ulryka Schaffgotscha.

Seitens Barbara Agnieszka nahmen an der Hochzeit teil: ihr älterer Bruder Jan Christian, Herzog von Brzeg, 29 Jahre alt, mit seiner Frau Dorota Sybil geb. 30 Jahre alt. Hohenzollern und ihre Kinder: der 9-jährige Georg III., der 4-jährige Ludwig IV., der 3-jährige Rudolf, der 2-jährige Christian und die halbjährige Sybilla Małgorzata (das Paar hatte insgesamt 13 Kinder, und Jan Christian und seine zweite Frau bekamen später noch 7 weitere Kinder); und der 25-jährige jüngere geliebte Bruder von Barbara Agnieszka, Herzog von Legnica Jerzy Rudolf, Bibliophiler, Sammler und Dichter. Bedeutende Gäste von der Seite des Bräutigams waren: seine 26-jährige Schwester Magdalena mit ihrem Ehemann Zygfried Baron von Kiettliz, der 33-jährige Cousin Gotard aus Płakowice, der 23-jährige Cousin Wolf II. Bernard aus Radomierz, zwei Söhne von Hans III. Krzysztof, Piotr Krzysztof und Gotard aus Raszów (eine Woche später starb er in der Schlacht von Białą Góra) und der vielleicht 60-jährige Daniel Schaffgotsch aus der Burg von Bolczów und Janowice Wielkie, Sohn von Wolf I. Jerzy aus Bolczów. An der Zeremonie nahm auch die spätere Vertraute von Barbara Agnieszka, Anna Urszula Hohenzollern, Tochter von Eleonora von Promnitz, der zweiten Frau des Grafen Hohenzollern-Haigerloch, der Stiefschwester von Hans Ulrich Schaffgotsch, teil.

Oprócz najbliższej rodziny młodych w uroczystościach weselnych wzięło udział dziesiątki wspaniałych i utytułowanych gości z całego Śląska. Nie zapomniano również o mieszkańcach Legnicy, którzy mogli uczestniczyć w ceremonii ślubnej oraz byli świadkami przejścia młodej pary z kościoła do zamku. Ustawiono dla nich biesiadne stoły, a wieczorem byli świadkami pokazu ogni sztucznych.

Neben der engsten Familie junger Menschen nahmen Dutzende wunderbarer und titulierter Gäste aus ganz Schlesien an den Hochzeitsfeierlichkeiten teil. Nicht vergessen wurden auch die Einwohner von Legnica, die an der Trauungszeremonie teilnehmen konnten und Zeuge waren, wie das junge Paar von der Kirche zur Burg ging. Es wurden Festtafeln für sie gedeckt und am Abend erlebten sie ein Feuerwerk.

Legnicki zamek był wspaniałą siedzibą ostatnich przedstawicieli rodu Piastów i doskonale nadawał się na przyjęcie weselne. W XVI wieku był rozbudowany i przebudowany przez księcia Fryderyka II. Na świeżo upiększonym zamku już wtedy odbył się ślub jego syna księcia Henryka XI z Zofią, córką margrabiego Jerzego Hohenzollerna (odbył się wówczas wielki turniej). To w czasach tegoż księcia na głównej bramie wjazdowej do zamku umieszczono medaliony z wizerunkami Henryka XI i jego żony.

Die Burg Legnica war ein ausgezeichnete Sitz für die letzten Vertreter der Piastendynastie und war perfekt für einen Hochzeitsempfang geeignet. Im 16. Jahrhundert wurde es von Fürst Friedrich II. erweitert und wieder aufgebaut. Das neu dekorierte Schloss war schon damals Schauplatz der Hochzeit seines Sohnes, Herzog Heinrich XI., mit Sophia, der Tochter des Markgrafen Georg Hohenzollern (damals fand ein großes Turnier statt). Es war zur Zeit

desselben Prinzen, als Medaillons mit Abbildungen von Heinrich XI. und seiner Frau am Haupteingangstor des Schlosses angebracht wurden.

Kiedy cesarz Maksymilian II (syn Fryderyka I Habsburga i Anny Jagiellonki, córki Władysława II Jagiellona, króla Czech) odbierał hołdy od stanów śląskich, książę Henryk XI zaprosił go do Legnicy i wydał na jego cześć wielkie przyjęcie, które trwało aż pięć dni.

Als Kaiser Maximilian II. (Sohn Friedrichs I. von Habsburg und Anna Jagiellon, Tochter des Königs Władysław II. von Böhmen) von den schlesischen Staaten geehrt wurde, lud Herzog Heinrich XI. ihn nach Legnica ein und gab ihm zu Ehren ein großes Fest, das fünf Tage dauerte.

Ślub Barbary Agnieszki i Hansa Ulryka Schaffgotscha nie odbiegał zapewne rozmachem i wspaniałością od tamtych uroczystości. Radość biesiadników nie trwała jednak zbyt długo. W tym czasie kiedy odbywały się uroczystości ślubne wojska protestanckie zbierały się pod Pragę, gdzie 8 listopada 1620 roku zostały pokonane pod Białą Górą, przez armie cesarskie. Strach padł na Piastów i Schaffgotschów, którzy wspierali powstańców. Wielu zamożnych związanych z cesarzem domagało się np. uwiezienia i ukarania Schaffgotscha.

Die Hochzeit von Barbara Agnieszka und Hans Ulrich Schaffgotsch war wahrscheinlich nicht anders als die Feierlichkeiten. Die Freude über die Feste währte jedoch nicht allzu lange. Zur Zeit der Hochzeitszeremonie versammelten sich die protestantischen Armeen in der Nähe von Prag, wo sie am 8. November 1620 am Weißen Berg von der kaiserlichen Armee besiegt wurden. Die Angst fiel auf die Piasten und Schaffgotschs, die die Aufständischen unterstützten. Viele wohlhabende Personen, die mit dem Kaiser verbunden waren, forderten zum Beispiel die Inhaftierung und Bestrafung des Schaffgotsch.

W 1621 roku Hans Ulryk Schaffgotsch, ewangelik i oficer cesarski musiał złożyć przysięgę wierności władcy. W 1622 roku Barbara Agnieszka urodziła mu pierwsze dziecko - córkę Annę Elżbietę. Wszystkie ich dzieci narodziły się w czasie trwania wojny trzydziestoletniej. Barbara Agnieszka zmarła w 1631 roku, a Hans Ulryk Schaffgotsch musiał jako generał cesarski walczyć przeciwko swoim szwagrom: Janowi Christianowi i Jerzemu Rudolfowi, którzy w latach 30. schronili się w Rzeczpospolitej, a Hans Ulryk Schaffgotsch za zdradę cesarza został ścięty w 1635 roku.

1621 musste Hans Ulrich Schaffgotsch, ein evangelischer und kaiserlicher Offizier, einen Treueeid auf den Herrscher leisten. 1622 gebar Barbara Agnes sein erstes Kind, seine Tochter Anna Elisabeth. Alle ihre Kinder wurden während des Dreißigjährigen Krieges geboren. Barbara Agnieszka starb 1631, und Hans Ulrich Schaffgotsch musste als kaiserlicher General gegen seinen Schwager Johannes Christian und Jerzy Rudolf kämpfen, die in den 1630er Jahren in die polnische Republik geflohen waren, und Hans Ulrich Schaffgotsch wurde 1635 wegen Verrats am Kaiser enthauptet.

Mariaż Piastów z Schaffgotschami zbliżył później tych ostatnich do Rzeczpospolitej, co zaowocowało bliskimi ich kontaktami, m.in. z królem Janem III Sobieskim i jego żoną Marią Kazimierą. A po wymarciu rodu Piastów w 1675 roku (po mieczu) i w 1707 roku (po kądzieli) to właśnie Schaffgotschowicze jako ich najbliżsi krewni (po kądzieli) stali się spadkobiercami ich tysiącletniej historii.

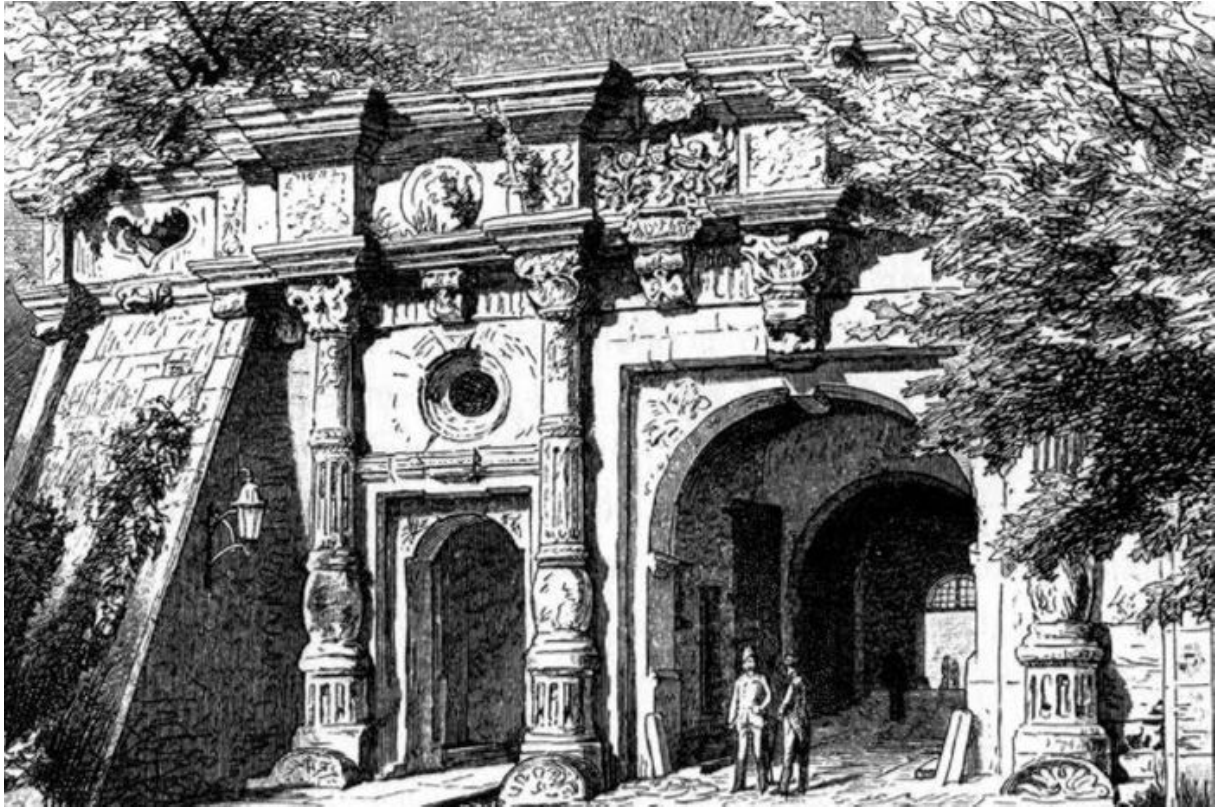
Mariaz Piast und die Schaffgotschs brachten letztere später näher an die Republik Polen heran, was zu ihren engen Kontakten u.a. mit König Johann III. Sobieski und seiner Frau Maria Kazimiera führte. Und nach dem Aussterben des Piasten 1675 (durch das Schwert) und 1707 (an der Ecke) wurden die Schaffgotschs als ihre engsten Verwandten (an der Ecke) zu den Erben ihrer tausendjährigen Geschichte.

Zamek Gryf/fot. Internet
Fot. Archiwum S. Firszta

Zamek w Legnicy/fot. Internet
Fot. Archiwum S. Firszta

Portal bramy głównej zamku w Legnicy/fot. Internet
Fot. Archiwum S. Firsza

Barbara Agnieszka/fot. Archiwum Muzeum Przyrodniczego w Jeleniej Górze
Fot. Archiwum S. Firszta

Hans Ulryk Schaffgotsch/fot. Archiwum Muzeum
Fot. Archiwum S. Firszta

Książę Jan Christian/fot. Internet
Fot. Archiwum S. Firszta

Książę Jerzy Rudolf/fot. Internet
Fot. Archiwum S. Firszta